

Briefing: The fight against terrorism

(Briefing: Boj proti terorismu)

Zdroj:

[http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2019\)635561](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2019)635561)

Autor: Výzkumná služba Evropského parlamentu (EPRS) (Beatrix Immenkamp, Gianluca Sgueo and Sofija Voronova with Alina Dobрева)

Teroristická hrozba pro EU

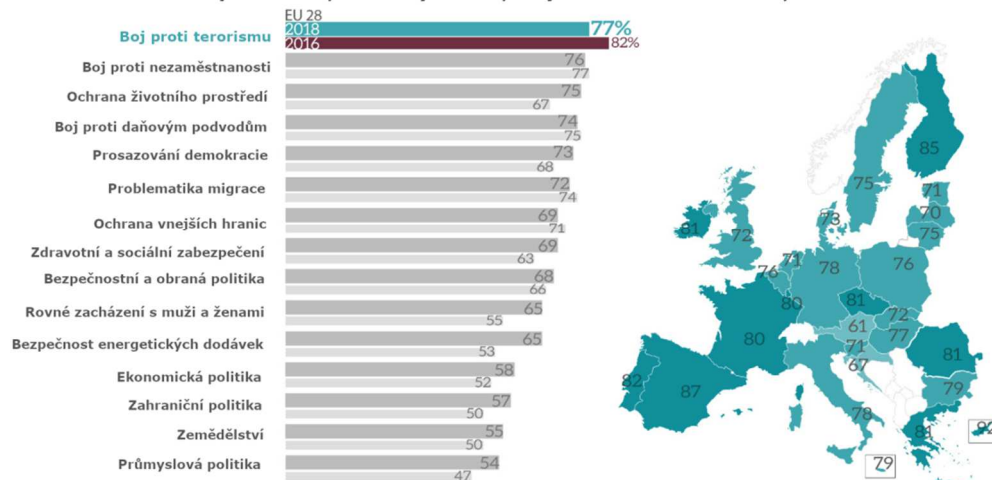
Mezi léty 2000 a 2018 přišlo v EU o život 753 lidí díky teroristickým útokům a mimo EU 1 115 občanů EU. Většina těchto úmrtí je spojena s džihádistickým terorismem. Vlna teroristických útoků od roku 2015 ukázala na nové bezpečnostní výzvy, kterým musí EU a členské státy čelit:

- Zahraníční bojovníci Islámského státu v EU;
- Osamělí vlci na území EU;
- Vracející se radikální bojovníci, kteří mají občanství EU;
- Ženy a děti vracející se z válečných zón;
- Domácí terorismus a online radikalizace;
- Kybernetické hrozby;
- Střelné zbraně, výbušniny a prekurzory výbušnin;
- Ochrana hranic;
- Obrana omezení základních práv při boji proti terorismu
- Podpora obětí terorismu

Zapojení EU do boje proti terorismu má vysokou podporu mezi občany. V průzkumu veřejného mínění z roku 2018 podporuje **77% občanů** větší zapojení EU do této problematiky. Podpora je o 5% nižší než v roce 2016, ale stále se jedná o oblast politiky s největší podporou.

Procento respondentů, kteří by chtěli, aby EU zasahovala více, než v současnosti

Legální a finanční rámec EU

EU se začala zabývat hlouběji problematikou terorismu po 11. září 2001 a po teroristických útocích v Madridu a Londýně v letech 2004 a 2005. Následuje vývoj základního rámce pro problematiku terorismu:

- Přijetí Rámcového rozhodnutí o boji proti terorismu (2002);
- Jmenování Protiteroristického koordinátora (2004);
- Přijetí Strategie EU pro boj proti terorismu (2005);
- Přijetí Strategie vnitřní bezpečnosti EU (2010);
- Globální strategie EU (2016).

EU spolupracuje s dalšími partnery na mezinárodní úrovni. Zejména se jedná o:

- **Organizace spojených národů (OSN):** EU přijala Globální strategii OSN pro boj proti terorismu v roce 2006 a další relevantní usnesení OSN.
- **Globální fórum pro boj proti terorismu:** Tato organizace podporuje dlouhodobou strategii proti terorismu.
- **Globální koalice proti Da'esh:** Skupina vytvořená v roce 2014 za účelem boje proti ISIS (Da'esh) v Sýrii a Iráku. EU také přijala Strategii EU pro Sýrii a Strategii EU pro Irák.
- **Finanční akční výbor (FATF):** Tato organizace vydala doporučení proti praní špinavých peněz, které EU adoptovala pomocí Směrnice o praní špinavých peněz.
- **Rada Evropy:** EU ratifikovala Úmluvu o prevenci terorismu a další protokoly k efektivnějšímu boji proti terorismu při dodržování základních lidských práv.
- **Třetí země:** EU spolupracuje s třetími zeměmi pomocí různých dohod. Například se jedná o Dohodu o stabilizaci a přidružení s balkánskými státy nebo Program pro sledování financování terorismu s USA.

Neexistuje přesný odhad kolik EU vynaloží na boj proti terorismu. Ve víceletém finančním rámci pro r.2014 až 2015 je hlavním zdrojem financování **Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF)** s rozpočtem 3,8 miliardy Eur, konkrétněji je to část fondu **ISF-Police** s rozpočtem **1 miliardy Eur**. Zdroje z tohoto fondu byly použity na financování organizací bojujících proti terorismu. Například se jedná o nové zřízené **Evropské centrum pro boj proti terorismu** v rámci Europolu nebo **Sítě pro zvyšování povědomí o radikalizaci**.

Financování boje proti terorismu je také realizováno z dalších zdrojů EU:

- **Erasmus+** v roce 2016 vynaložil 200 miliónů Eur na Prevenci radikalismu pomocí vzdělání
- **Výzkumné fondy** mají připravené zdroje v hodnotě více než 1 miliardy Eur na roky 2018 až 2020 pod programem Horizont 2020.
- **Nástroj EU přispívající ke stabilitě a míru** může být použit k financování proti teroristickým opatření při kooperaci s třetími zeměmi.
- **Mise v rámci Společné bezpečnostní a obranné politiky (CSDP)** jsou financovány pomocí rozpočtu Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (CFSP).
- Dalšími nástroji financování jsou například **Svěřenské fondy EU**. Například Svěřenský fond EU pro Afriku řeší dopady nelegální migrace.

Činnost představitelů EU v současném volebním období

Od poloviny roku 2014 přijala EU řadu legislativní a nelegislativních opatření k prevenci a potírání terorismu v souladu se svými strategiemi a akčními plány:

- **Harmonizace trestního práva:** V březnu 2017 Evropský parlament a Evropská rada přijala Směrnici o boji proti terorismu. Směrnice kriminalizuje řadu aktivit jako trénování teroristů nebo kyberterorismus.
- **Pomoc obětem terorismu:** Směrnice o boji proti terorismu obsahovala také ustanovení, která mají zlepšit reakci na potřeby obětí terorismu.
- **Financování terorismu:** Nedávno přijatá pátá Směrnice o praní špinavých peněz doplňuje právní rámec a zaměřuje se na transparentnost bankovních účtů a riziko spojené s virtuální měnou a anonymními předplacenými kartami. Dále byla přijata Směrnice o boji proti praní špinavých peněz pomocí trestního práva, Nařízení o kontrole peněžních prostředků vstupující nebo opouštějící EU a Nařízení o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a konfiskaci.
- **Regulace zbraní:** Aby teroristé nemohli snadno získat střelné zbraně nebo opravit ty znehodnocené, byla přijata Směrnice o kontrole nabytí a držení zbraní a Nařízení o normách pro deaktivaci střelných zbraní.
- **Ochrana hranic EU:** Některé členské země zavedly dočasné kontroly na hranicích a Evropská komise navrhla nová pravidla pro dočasnou potřebu těchto kontrol. V případě ochrany vnějších hranic došlo zejména k optimalizaci současných databází a

vytvoření nových jako Systém vstupu/výstupu (EES) a Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS), které mají být zavedeny v roce 2020 a 2021.

- **Výměna informací:** Sdílení informací se řešilo zejména na úrovni současných a nových informačních systémů. Došlo k zesílení Schengenského informačního systému. V roce 2016 byl vytvořen systém pro sběr informací o leteckých cestujících. V roce 2018 byl také vytvořen nový informační systém (ECRIS-TCN) k trestní evidenci občanů třetích zemí v EU.
- **Zlepšení kybernetické bezpečnosti:** EU zavedla v roce 2018 Směrnici o bezpečnosti sítí a informací (NIS) a vytvořila Agentura Evropské unie pro bezpečnost sítí a informací ENISA.
- **Zesílení institucionálního rámce:** EU rozšířila a aktualizovala pravomoc Europolu a vytvořila pod ním Evropské centrum pro boj proti terorismu (ECTC). Nová pravidla pro Eurojust byla přijata ke zlepšení operační efektivity. Agentura zodpovědná za Evropské hranice Frontex prošla ambiciózní reformou. Nakonec byl upraven mandát Evropské agentury pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů (eu-LISA).
- **Nelegislativní opatření:** Evropská komise přijala například vytvoření Sítě pro zvyšování povědomí o radikalizaci (RAN), Řídící výbor pro radikalizaci Evropské komise a Internetové fórum EU jako prostor pro debatu o boji proti teroristickému obsahu online.
- **Mezinárodní kooperace:** EU uzavřela dohody s některými třetími zeměmi s cílem spolupráce v boji proti terorismu. Například se jedná o dohody o výměně informací s Ukrajinou, Brazílií, Čínou nebo Spojenými emiráty. EU také finančně podpořilo země v oblasti Afrického Sahelu k vytvoření společné vojenské síly zaměřené na boj proti terorismu a kriminalitě.
- **Ochrana základních práv:** Protiteroristická opatření, která byla přijata respektují základní práva. Dvě důležitá nařízení vstoupila v platnost v roce 2018. Nařízení o obecné ochraně údajů (GDPR) a Směrnice o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestních činů nebo výkonu trestů.

Potenciál pro budoucnost a budoucí financování

V prosinci 2018 Evropský parlament přijal zprávu, která obsahovala dlouhý seznam doporučení zaměřených na následující témata. V některých těchto oblastech jsou již ve vývoji opatření, která jsou v současnosti projednávána.

- Upevnění institucionálního rámce;
- Předcházení a boj proti radikalizaci;
- Posílení spolupráce a výměny informací;
- Ochrana vnějších hranic;
- Posílení boje proti financování terorismu;
- Modernizace ochrany kritické infrastruktury;
- Monitorování zbraní a prekurzorů výbušnin;

MBI

MEZINÁRODNÍ
BEZPEČNOSTNÍ
INSTITUT

Mezinárodní bezpečnostní institut, z.ú.,
Na Ořeškovce 580/4, Praha 6, PSČ 162 00
IČO: 07313209

- Zajištění odpovídající reakce na specifické potřeby obětí terorismu;
- Zesílení mezinárodní spolupráce;
- Poskytování dostatečných prostředků k boji proti terorismu.

V rámci Víceletého finančního rámce (MFF) pro r.2021 až 2027 komise navrhla razantní zvýšení prostředků na bezpečnost EU. Návrh poskytuje Fondu vnitřní bezpečnosti (ISF) **2,5 miliard Eur**. 1,5 miliardy bude alokováno členským státům a 1 miliarda bude poskytnuta tematickým orgánům. ISF bude doplněn dalšími fondy jako Evropský sociální fond, Program digitální Evropa a Horizont Evropa.

Další financování bude v rámci agentur EU, které poskytují bezpečnost a bojují proti terorismu. Pro MFF v letech 2021 až 2027 hodlá komise těmto agenturám alokovat **1,1 miliardy Eur**. Další investice jsou plánovány do implementace a interoperability databází EU. Komise také navrhla investici alokovat 89,2 miliard Eur do Nástroje pro sousedství, rozvojevou a mezinárodní spolupráci v novém MFF jehož součástí je i řešení teroristické hrozby. Navrženy byly také 4 miliardy Eur pro složky rychlé reakce pro vznikající krize.